

ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง ภาษาไทยมาตรฐานและภาษาถิ่นไทย
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๓ เรื่อง ภาษาไทย ภาษาถิ่น
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ภาษาไทย ภาษาถิ่น
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ภาษาถิ่นไทย

คนไทยที่อยู่ต่างถิ่นกัน ถึงแม้จะพูดภาษาเดียวกัน คือภาษาไทย แต่ก็อาจมีการออกเสียง และใช้คำศัพท์ต่างกันบ้าง ความแตกต่างเช่นนี้ทำให้เกิด ภาษาถิ่น ของภาษาไทยขึ้น ซึ่งจะเรียกว่า ภาษาไทยถิ่น ถ้าแบ่งตามภาคจะมีภาษาไทยถิ่น ๔ ภาษา ได้แก่ ภาษาไทยถิ่นกลาง ภาษาไทยถิ่นเหนือ ภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาไทยถิ่นใต้

ภาษาไทยถิ่นของแต่ละภาค ยังแบ่งย่อยไปอีกตามจังหวัด เช่น

- ภาษาไทยถิ่นกรุงเทพ ภาษาไทยถิ่นสุพรรณบุรี เป็นภาษาไทยถิ่นกลาง
- ภาษาไทยถิ่นเชียงใหม่ ภาษาไทยถิ่นเชียงราย เป็นภาษาไทยถิ่นเหนือ
- ภาษาไทยถิ่นขอนแก่น ภาษาไทยถิ่นอุบลราชธานี เป็นภาษาไทยถิ่นอีสาน
- ภาษาไทยถิ่นสงขลา ถิ่นนครศรีธรรมราช เป็นภาษาไทยถิ่นใต้

ภาษาไทยมาตรฐาน ภาษาไทยมาตรฐาน หมายถึง ภาษาไทย ซึ่งเป็นที่ยอมรับทั่วไปให้ใช้เป็นภาษากลางในการติดต่อทางราชการ และในการศึกษา ภาษาไทยกรุงเทพฯ เป็นภาษาไทยถิ่นหนึ่งในภาคกลาง เนื่องจากกรุงเทพฯ มีฐานะเป็นเมืองหลวง ภาษาไทยถิ่นกรุงเทพฯ จึงถูกกำหนดให้เป็นภาษาไทยมาตรฐาน	ลักษณะของภาษาไทยมาตรฐาน ๑. เป็นภาษาราชการใช้ในโอกาสที่เป็นทางการ ๒. ใช้ในการเรียนการสอนในโรงเรียน ๓. เป็นภาษาที่สื่อสารมวลชนต่าง ๆ ใช้ เช่น การอ่านข่าว การเขียนรายงาน ความรู้ ๔. มีความแตกต่างไปจากภาษาพูด
ภาษาถิ่น ภาษาถิ่น เป็นภาษาไทยที่ใช้สื่อสารในท้องถิ่นแตกต่างกันไปตามท้องถิ่น เพื่อการพูดจา สื่อสารความหมาย และเข้าใจกันระหว่างผู้คนที่อาศัยอยู่ตามท้องถิ่นนั้น ๆ โดยจะแตกต่างไปจากไทยมาตรฐาน	ลักษณะของภาษาถิ่น ถ้อยคำและสำเนียง จะแสดงถึงเอกลักษณ์ ลักษณะความเป็นอยู่ และวิถีชีวิตของผู้คนในท้องถิ่นนั้น ๆ ของประเทศไทย ภาษาถิ่น มีความสำคัญในสังคมไทย เป็นภาษาที่บันทึกเรื่องราว ประสบการณ์ และวัฒนธรรมของท้องถิ่น เราจึงควรรักษาภาษาถิ่นไว้ เพื่อเป็นสมบัติมรดกของชาติ

ภาษาถิ่นของไทยจะแบ่งตาม ภูมิศาสตร์หรือท้องถิ่นที่ผู้พูดภาษา นั้นอาศัยอยู่ในภาคต่าง ๆ แบ่งได้เป็น ๔ ถิ่น คือ ภาษากลาง ภาษาเหนือ ภาษาอีสาน และภาษาใต้

ตารางเปรียบเทียบภาษาไทยมาตรฐานกับคำภาษาถิ่น

ภาคกลาง	ภาคเหนือ	ภาคอีสาน	ภาคใต้	ความหมาย
ฉัน	เฮา / ข้าเจ้า	ข่อย	ฉาน	ฉัน
คิดถึง	กิดฮอด	คิดฮอด	ข้องใจ	คิดถึง
เธอ	คิง	เจ้า	เธอ	เธอ
มาก	จ้าदनัก	หลาย	หมาก	มาก
รัก	ฮัก	ฮัก	หรัก	รัก
เพื่อน	เปื่อน	บักเสี้ยว	เฟื่อน	เพื่อน
เดิน	เตียว	ย่าง	เดิน	เดิน
ตลาด	กาด	ลาด	หลาด	ตลาด
ดู	ผ่อ	เบ็ง	แล	ดู
สนุกมาก	ม่วนขนาด	ม่วนหลาย	หนุกจัง	สนุกมาก
โกหก	ซี้จู้	ซี้ตัว	ซี้ฮก	โกหก
กลับ	ปิ๊ก	กั๊บ	กั๊บ	กลับ
เชิญ	เจิน	เจิน	เชิญ	เชิญ
เด็ก	ละอ่อน	เด็กน้อย	เด็ก	เด็ก
พูด	ฮู้	เว้า	แหลง	พูด
มะละกอ	บะก้วยเต็ด	บักหุ่ง	ลอกกอ	มะละกอ
ข้าง	ข้าง	ข้าง	ฉ่าง	ข้าง
สับปะรด	บะชะนัต	บักนัต	หย่านัต	สับปะรด
อร่อย	ล้ำ	แซ่บ	หรรอย	อร่อย
ทำงาน	เยี่ยงงาน	เฮ็ดเวียต	ทำงาน	ทำงาน

ประโยชน์ของการศึกษาภาษาถิ่น

ภาษาถิ่นมีประโยชน์สำหรับเยาวชนที่เป็นคนในท้องถิ่นอย่างยิ่ง ความรู้ภาษาไทยถิ่นจะช่วยให้มีความรู้ความเข้าใจ สามารถสืบทอดและพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบทอดกันมาแต่โบราณให้คงอยู่อย่างเหมาะสมกับสังคมปัจจุบันและอนาคตได้ นอกจากนี้การศึกษาภาษาไทยถิ่นยังเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจทั่วไป เช่น ให้สามารถติดต่อสื่อสารกับผู้คนในท้องถิ่นต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องและสะดวกขึ้น ทำให้เข้าใจวัฒนธรรมของท้องถิ่นนั้น ๆ ได้ดียิ่งขึ้น